

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer, Kedden és Pénteken.

A r a :
Egész évre 6 ft. — kr.
Félévre 3 ft. — kr.
Negyedévre 1 ft. 50 kr.

Szerkesztői és kiadói szállás:
Kenyeres Adolf ügyvédi
irodája, Nagypiaczon.

NEMERE.

Politikai, közgazdászati és társadalmi lap.

Hirdetési díj:

3 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. — (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden ígatáskor 30 kr. — Nagyobb hirdetéseknek alku szerint. — Hirdetések fölvetnek a szerkesztőségben és Römer és Kammer nyomdájában.

Brassó 1871 jan. 1.

(O). Előttünk fekszik a „Nemere“ programja s örömmel olvassuk az abban kifejtett eszméket, mert olyanoknak találjuk azokat, melyek a jelenkor igényeinek, városunk, vidékünk és hazánk szükségének megfelelnek. Már régtől fogva képződött hézagot fog kitölteni, rég óta érzett szükségét fog pótolni e lap.

Tudtunkkal ez a harmadik magyar hirlap, mely városunk fennállása óta itt napvilágot láthatott. Az első a 30as években létezett Veres György és Köpe szerkesztése alatt, de egy éves életét a részvétlenség kifújta. A második 1847ben jött létre a derék Veszely Károly akkor brassói gymnasiális tanár szerkesztése és néh. Kováts Antal apát közremunkálása mellett, „Brassói lapok“ cím alatt. Ennek élete már hosszabb volt az elsőnél, mert csaknem 2 évig jelent meg kétszer hetenkint, küzdve a polgári szabadság eszméje mellett; 1849ben ez eszmével a lap is eltűnt s szerkesztőjének üldöztetés lón jutalma.

A „Nemere“ tehát a harmadik ilyen mű növény, melynek kissé szokatlan s nem eléggé jól elkészült talajba kellend meg gyökereznie, miért is acclimatizálása egyfelől több gondot több ápolást, másfelől pedig több elszántságot és kitartást igényelend, biztosítani.

Az ezelőtt 21 évvel élt „Brassói lapok“ e város és vidéken kedvezőtlenebb existentialis feltételekre találtak volt, mint ma a Nemere, melynek csak magában városunkban számilag, anyagilag és értelmileg gya-

rapodott és kaszinóban tömörült magyar polgárságra joggal kell számítnia, melyet a barcasági felszabadult esárgó magyarságnak mindennapi elkerülhetlen szellemi kenyérének kell tekintenie, ha pangásából kibontakozni és nemzeti ugymint ipari új életre ébredve a nemzet méltó tagjává akar lenni. Valamint 1847ben a Brassói lapok ugy ma a Nemere az alkotmányos élet nélkülözhetlen postulatmaként jön létre, kedvezőbb auspiciumok alatt, mint akkor amaz.

Egyik esalhatlan jele valamely állam alkotm. fejlődöttségének az is, ha sok vidéki közlönye van; ez tanúsága annak, hogy az ipar, tudományosság, nyilvános élet munkássága pezsg és nem szünetel az állam legtávolibb részeiben is. Ezt láthatjuk Europa alkotmányos országaiban; de még nagyobb mértékben Amerikában. Ellenben a hirlapokbani szegénység mindenhol csak az alkotm. szabadságban, s az ezzel járó szellemi, erkölcsi, anyagi és közéleti szegénységet árulja el.

A vidéki lapok száma és életre valóssága biztos mértéke egyszersmind azon vidék lakossága politikai érettségi fokának is.

Csak a merev centralisationnak meghódolt országokban pang a vidéki hirlapirodalom, ugyanazért csak örvendetes jelenésnek vehetjük azt, ha mentől több vidéki közlöny megjelenik, az ipar és kereskedés érdekeinek előmozdításán kívül nagy szolgálatot tehetnek a közügynek, midőn egyfelől ellenőrként figyelnek a közigazgatás, igazság-szolgáltatás és municipalis élet jelenségeire, ennek minden fontosabb mozzanatait, ugy nem különben az e téren előfordul-

ható és tényekre fektetett visszaéléseket hűn visszatükröztetvén, nyitva állva a városi, vidéki és hazai közönség pártszenvedélytől ment és illő hangon kifejezett alapos panaszainak. Nagy szolgálatot tehetnek a vidéki lapok másfelől a közügynek az által is, ha a körükbeni nyilvános és hatósági élet folyamának hű visszatükrözése által a kormánynek helyes utmutatást adhatnak teendőinek irányzatára. Jobb információt várhat a kormány a pártszínezettől ment és a közvéleményt tolmácsoló közlönyöktől, mint ellen- és rokonszenvtől vezetett egyesektől.

Három az Isten igaza, harmadik magyar lap a „Nemere“ is a Barcaságon. Elődjének elseje egy, másodika két évet élt; neki mint harmadiknak nem csak három évet, hanem hosszas állandó életet óhajtunk s egyszersmind azon alkotmányos viszonyoknak is, melyek e lapnak létre jöttét városunk, vidékünk és hazánk különbség nélkül minden fiának jól felfogott érdekében igénylik.

Bajos a vállalat, nehéz a munka, de ha áldozatkész és erélyes kezdeményező nem találkozna, sok jó s következményében üdvös vállalat elmaradna. E lapnak is előre a részvétlenségnek hideg fualmát kellend kiállani; de ösmerve a szerkesztő elszántságát s szívós kitartását, nem kételkedem, hogy sikerülni fog neki lapját az igazság oly organumává fejleszteni, melyben e hon külföle népnészetü de mégis egyenlő joggal s a közös anya iránt egyenlő szeretettel bíró, méltányosan gondolkozó fiai szívesen találkoznának egymással a közös cél előmozdításában.

TÁRCZA.

A „Nemere“ nevérol s holmi egyetmásról.

A „Nemerének“ ez az első száma nem fog teljesen kielégíteni senkit.

Ne vonják föl szemöldeiket, tisztelt munkatársak, a kik az első számba fognak dolgozni; nem önk ellen szól ez ítélet. Én most, midőn e sorokat írom, még egyet sem láttam a megjelenendő cikkeköl; és van okom feltenni, hogy valamennyi megállja helyét. Mindamellert ismétlem jóslatomat, hogy: „a „Nemerének“ ez az első száma nem fog teljesen kielégíteni senkit.“

Onnan tudom, mert engem még soha sem elégitett ki egyetlen mutatóvány — vagy első szám sem.

Nem veszem ki az Arany „Koszorúját“, a melyet pedig most elejétől végeig ugyan csak kitűnőnek tartok; nem a közelebből megjelent „Keletet“ vagy „Erdélyt.“ Az első számot kielégítetlenül tettem le kezemből mindig.

Miért?

Azért talán, mert a programokban rendszeren érintve van mindaz, a mi a lap egész pályafutása elébe tüzetik ezéül; és egyetlen számban mindazt megoldani képtelenség.

És azért is talán, mert akárhogy kitanulta az urfi a táncoskolákat, első bálba léptekor habozó és elfogult lesz. — Várjatok csak, hogy tüztőljön belé!

S végül akárhogy s mint, annyi kétségtelen tény, hogy ha a világ legelső hegedüvirtuoza egyet ránt csak a nyirettyüvel s akkor azt mondja: várja tok három napot, addig nem folytatom, — én onnyiből még hajlandó nem lehetek ő kegyelme virtuozitását elösmerni.

Pedig várjatok csak három napot; arra megint hármát, s így tovább: meglátjátok, hogy tetszeni fog

végül a nóta; megérem még, hogy olyki tapsol, olyki ugrik reá!

Minckutána pedig kellőleg bebizonyítottam, hogy a „Nemere“ első száma nem fog teljesen kielégíteni senkit, — bizonynyal nem alaptalon azon szomorú sejtésem, hogy a mi kedves „Nemerén“-ket rettenetesen el fogja tépászni a tisztelt közönség.

Épen ez okból emelem most szómat.

Nem kegyelmet akarok kérni. Haj-haj! Más elhatározással léptünk mi a sorompók közé. A „Nemere“ nem kér és nem ad kegyelmet. Mi is megteppünk a tépnivalót; hadd tépjenek minket is.

Hanem arra akarom kérni a tépő közönséget teljes komolysággal, hogy töltse ki haragját a hadsergen, az egyes cikkekben; és hagyjon békét a lobogónak, a „Nemere“ névnek. Tessék összeszidni a vezérezikket, hogy mért nem oldotta meg egyszerű a keleti és nyugati kérdést, a százföld kérdéseit, a községrendezést, a törvénykezést, az adózást, a nemzetiséget, a népnövelést stb.

Ugyan olyan módon elverhető a külföld: hogy mért nem tudosit Goresakoff gondolatáról, Bismark furfangjának utolsó száláról, Gambetta fennsápongó nemes reményéről és Károly herczeg nagyhatalmi álmairól.

Hasonlatosképen elverhető a tárcza, el az ujdonsági rovat, a vidéki levél, a gazdasági tudósítás, még a szerkesztő aláírása is.

Hanem a névnek tessék békét hagyni; az lobogó nekünk, a mely alatt derék csatákat szándékozunk vivni isten segítségével: Az a „Nemere“ név nagyon sokat jelent.

Azt jelenti először, a mit a szerkesztő már a programban is kifejezett, hogy „a Nemere megindul és utjából ki nem tér.“ Ezt szokta cselekedni a Nemere a szél; ezt fogja cselekedni a „Nemere“ a lap is.

Ez ugyan nem érdem, csupán kötelesség; de a hol annyi ellenkező példa van, ott érdemnek is megjárja.

Ha muszka jön ránk, ha német, ha akármí: a „Nemere“ mindig csak az egységes, szabad, alkotmányos, minden polgárát egyenlő jogban részesítő Magyarországot fog lelkesedni.

A Nemere szél továbbá mindig keletről nyugatra fú. Így a mi „Nemerénket“ is arra vonzák vágyai, Nyugatra, édes testvéreinkhez, a nagy, szabad és boldog Magyarországhoz.

A Nemere szélnek ezenkívül az a tulajdonsága, hogy tiszta időt, áldásos évet hoz a vidékre, mikor uralkodik. Ilyen akar lenni a mi „Nemerénk“ is. Igyekezni fog megtisztítani a vidéket minden ósdi-ságtól, a tespedés öldöklő gőzétől, előítéletek és kivált-ságok maradványaitól; és elősegíteni az áldások azon esztendejének eljövetelét, a melyben azért fog habozni az apa, hogy vajon iparrosá, kereskedővé, földmivessé, vagy tudomány emberévé növelje gyermekét, mert mindenik pálya boldogságot ad becsületes munkásának.

A Nemere szélnek, egyebek közt, az a tulajdonsága is megvan, hogy a betolakodó poloskákat ki nem állhatja. Székely embert s a haza más lakóját is próbára teszi, ha uton kapja a Barcza vagy Háromszék síkjain; hanem azok csak kiállják. Hanem a mi kedves emlékü civilizatorainköl, a kik 49! után betolakodtak, minden nagyságos hatalma mellett sem sok mert szembe nézni ezzel a goromba székelylyel; s volt, a ki megfagyott az uton, civilizatori hivatása teljesítésében. No hát ezt a tulajdonságot is örökli a mi „Nemerénk;“ adja isten, ne legyen szüksége rá.

A Nemere szél végül — hogy minden egyéb tulajdonságot elhallgassunk — ha fú 24 óráig, eltart három napig; ha meg nem áll a három nap betöltékor, fú egy hétig; s ha azon is túlmént egy órával, három hétig ne várja senki szünetét. Ezt a tulajdonságot jóslatnak szeretjük venni a mi „Nemerénkre;“ és minckutána minden örönkel azon leszünk, hogy fenntartsuk az első esztendő 24 órájáig, aztán három napig s egy hétig, — reméljük, hogy átszáll örök-

A szász nemzeti egyetem gyűlése.

A szász nemzeti grófnak folyó év Nov. 30-ikáról szóló, a szász székekhez és vidékekhez intézett körlevele elrendeli a követek választását és az egyetem-gyűlés megnyitását a jövő év Januarius hava 10-ikére tüzi ki.

A tanácskozások tárgyait a kerületeknek vélemény adás végett kiadott ügyek u. m. az erdők kezelése, az ipari képzettség emelése, a hivatalnokok fizetésének rendezése, több hivatalnok nyugdíjazása, a megürült hivatali állomások betöltése, a Nagy Szebenben 189 szám alatt fekvő háznak eladása, számadások megvizsgálása, az 1871-iki budget, kölesönök kiadása, a fogarasi dominium visszabocsátása, földmivelési iskolák felállításai, a földmivelési viszonyok és más nevezetes ügyek rendezése, de főképen és első sorban a Királyföld közigazgatási rendezésének az 1870—XLII. t. cz. 88 §-a értelmében történendő megvitatása fogja képezni.

A szász nemzeti egyetemnek ez alkalommal tartandó ülései minden esetre nagyon érdekesek lesznek. Hir szerint lesz egy olyan párt is, a mely az egyetemet törvényellenesnek és ennek folytán határozatképtelenné fogja nyilvánítani azon okból, hogy a választások nem a régi jogalapon, hanem az 1869 Mártius 22-ikén kelt ideiglenes szabályok szerint történtek.

Az ő szász párt minden látszat szerint nagy tusára készül; megtámadni szándékozik egyáltalában mindent, a mi a mostani kormánytól és rendszertől származik, és ezzel szemben utolsóig védeni minden ósdiságot, a szászföld összes kiváltságait.

Ezen párt törekvései eléggé ösmeretesekek; férfiai is ösmerjük nagyából. Vezetőjöknek, bizalmas körben legalább, Teutsch superintendens mondatik.

Ezen párttal az új szász kormányzat egy pontban találkozhatik: az Erdély felett kormányzó szabad kéz megszüntetésének sürgetésében.

Csak hogy a két fél indokai nagyon különbözők lesznek egymástól.

Az ő párt azért haragszik a szabad kézre, mert régi állapotokra szeretne vissza-

térni. Az ifjak ellenben az unió teljes életbe léptetése czéljából sürgetik megszüntetését.

Mintegy két év óta nagyon kevés életjelt tapasztaltunk az ifju szászok részéről; most azonban örömmel üdvözöljük ébredésüket.

Olyan nyilatkozatokat, a minőket Brassóvidék egyik választott képviselője, Zamíner Eduárd urtól hallottunk: hogy ő a lehető szélső határig kíván menni a Királyföld szervezetének az ország egyéb részeihez szabott átalakításában, — csak örömmel vehetünk tudomásul.

Ideje is mind az ország egyetemes érdekeiből, mind a Királyföldön lakó magyar és román polgárookra való tekintetből, hogy a különlegességek valahára megszünjenek és életbe lépjen tényleg itt is az egyenjóság.

A szász egyetem tárgyalásait éber figyelemmel fogjuk kísérni; gondoskodtunk már kitünő tudósítóról.

Brassai választások. Az 1869 Mártius 22-én kelt ideiglenes szabályok alapján a brassai városi képviselő választ három és a vidéki képviselőt hasonló képen három követet az egyetemre. A városi képviselőt múlt év December 27-én tartotta meg a választást, és megválasztott városi tanácsos és országgyűlési képviselő Wächter Frigyes, városi tanácsos Brennerberg Ferencz, és hites ügyvéd Klockner Móricz. A vidéki képviselőt December 29-én választotta meg követeit, és szavazattöbbséget nyertek: erdészmezők Zamíner Eduárd, Brennerberg Gyula és Artzt Mihály tanácsi titkárok.

A választások kitünő jól töttek ki: a megválasztottak mindnyájan a fiatal szász párthoz tartoznak, és azoknak nevei jobb részint eddigi nyilvános életükből, mint országgyűlési, és egyetemi képviselői esmeretesekek. Klockner, Artzt és Zamíner most nyertek először nyilvános küldetést.

Zamíner megválasztása annál nagyobb örömmel szolgál, mert ő nyíltan vallotta magát folyvást a mostani alkotmány hívének, még oly időben is, a midőn az ifju szász párt egészen beolvadni látszott az öregek táborába. Ösmerve nyilvános életét meg vagyunk győződve a felől, hogy a politikai teren józan és valódi érdekezési és nemzetgazdászati kitünő képzettsége által, az egyetemnek diszére fog válni.

Legyen sikeres mindnyájok működése!

Hétfalu Jan. 1. 1871.

A brassói viharedzett magyar bárka — hála házánk őrangyalának — nem süllyedt el! Imé most bocsátja világgá a harmadik galambot, létének, szil-

lárdóságának örömhírét. Isten hozott te új vendég hazánk délkeleti végpontján, isten hozott az emésztő némaság után!

Jövel te 1871-nek új hírnöke, légy szabadságszerető házainknak évek hosszu során át vigasztaló, ébresztő, bátorító angyala! Igaz, már két elődöt gyilkolta meg a közöny, mély álmom, idegen szellem, mondhatnám Brassónak valami sajátos fojtó gőze, mely nem anyira talaja — mint inkább kifelé gravitáló iskoláiból fejlődik ki és csirájában öli meg a valódi hazafiság szent érzetét. Brassó talaja, lége, vize, kenyere, fája, bundája mind kitünő jó; népe véde van a rakoncátlanok székely Nemere ellen fellegvára által; a muszka torony sem boszantja többé a buzát áruló székelynek a magos Czenk sziklacsucsan járó szeméit.

Még is nincs fény árny nélkül. A Czenk alatt virágzó városban sokan jövevénynek tekintik a magyart és habozás száll lelkiünkre: hogy vajon megfér e három dudás: német, román és magyar lap, egy csárdában. — De ne félj „Nemerékné“ mi ifju bajnokunk, 1849 óta megszaporodtunk és fölnyit szemc az addig aluvóknak. Azért csak bátran előre! Nehéz leend a küzdés, de dicső a győzelem. Előre estiggedetlenül „szabadság, egyenlőség, testvériség“ jelszavakkal a magyar hazában!

Uraim, tanuljunk egy kis harmoniát: „itt élned, hallnod kell“ — s gazdag városunk három lapja élni és világolni fog a közháza oltárán; az elsőség pedig azé leend, mely édes hazáinknak legtöbb s legszilárdabb oszlopot nevezte fiaiban.

Hadd tekintsenek téged, ifju Nemere, a Bach-huszárok mumusnak; nekünk te vezérünk vagy a feltűnt új évben, s szövötked világánál lelőpve a felekezetestesség rideg ösvényéről, a hazaszeretethen egyesülve nagyobb sikerrel vethetünk gátot minden nemzetünk jólétét, virágzását, kifejlődését akadályozó idegenszerű törekvéseknek.

Örömmel nyitunk ajtót előtted, Brassónak harmadik magyar lapja; és ha valamely kores magyar hátat fordítva neked, kérünk, ne rázd le a port lábdról, szászor kopogtass be ajtaján, mert a tékozló fiu még mindig visszatérhet édes atyjához!

Midőn én markodba nyomom verejtékének hat forintját, kérlek szépen, hozz a feltűnt 1871. évben mindig csak jó hírt az édes hazáról, innen pedig vidd hírd, hogy Brassó és vidéke magyar része nem halt meg, hanem aludt, de most felébredt és eszmél.

H u n.

Brassó város népiskoláiról.

A vidéki tanfelügyelő egy emlékiratot intézett a városi tanáchoz, melyben terjedelmesen és adatokkal mutatja föl Brassó város összes népiskoláinak mostani helyzetét.

ségül a jövő nemzedék három hetébe s új erőkkel újra kezdi akkor végtelenre nyuló pályafutását.

Ezen reményhez saját törekvésünknön kívül egyéb alapunk is van: az a lelkesedés, melylyel fölkarolták ügyét környezetében palotától a kunykóig. Ha Háromszék legfőbb polgári hivatalnoka nem tartotta méltósága alatt állónak addig hordozni a „Nemere“ gyűjtőívét míg tele telt; azokat a brassai egyszerű polgárokat sem szabad felednünk, a kik olvasni sem tudnak (ilyen kettő van), mégis előfizettek, csak hogy a lap fennálljon.

Ilyen előzmények után ha még eszébe is jutna lapársaink némelyikének — a mit csak a szűklelkű irigyekről teszünk föl — elfüni a róka farkasverembeli nótáját, hogy: „a kinek neve legrútább, egyik meg ebédre,“ — nem félünk, hogy a „Nemerére“ essék a nóta vége, mert

1-ször a „Nemere“ neve nagyon szép, a mint fentebb bebizonyított; és

2-or a „Nemerének“ ereje is van, s ha épen arra kerül, ő nótázik másra.

Egyébaránt éljünk kedvünkre mindnyájan és adjon isten boldog új esztendő!

Nemerécske.

Látogatás a moldovai csángóknál.

A mult tized egyik nyarán meg valék bízva, hogy tegyek egy kis körutat moldovai csángó testvéreink között. Fölkerekedtem tehát nagy frissen a Dimbovicza partjáról és pár nap alatt Foksányban termettem. Ott lakó hazámfiával csakhamar megösmerkedve, tervemet föl tártam előtük, kérvén tanácsukat s egyuttal hallgatásra ítvé őket, mert már akkor tudtam szomszédainknak azon gyöngye oldalát, hogy senkit úgy nem gyűlölnék, mint az olyan magyar utazót a ki csángók sorsa, állapota felől tudakozódik. — Csak is ezen óvatosságnak köszönhettem, hogy Báko megye derék magyar falvait úgy szólva incognito bejárhattam s közöttük több napig háborítlanul időzhettem. Kihall-

gathattam a papok és tanítók észjárásait, a csángó vajfészek. „Amott egy csángó aszszony, mindjárt nép iránt táplált véleményét és kihallgathattam a nép-beérjük és felültetjük, ő osztán a tisztelendő urhoz verek legtitkosabb fájdalmait a miket olasz papjaiknak zet.“ Be is értük. Kicsiny piciny teremés volt, hátán még a gyontatószekekben sem mondottak volna meg... átalvető, öltözetéről nem merem volna reá fogni hogy

Foksányból Acsudon át előbb Szászkuira, onnan-ügycimet végezve — Kléze felé siettem. Az a szép országút, mely Acsudból Bakó felé vonul, gyümölcs fákkal volt szegélyezve, többször leszáltam és a leg szebb körtékből almákból válogattam. Szekeresem azt mondá hogy ez szabad. Ugy is volt, senkisémet szólított meg, bár sokan láttak, hogy mily busásan jöjjön üljön fel s vezessen a Tdő urhoz. „Nem is kertészkedtem. „Istenem minő szép gondolat volt ez, bánom mert úgy szeressen a (fájnak) a tagjaim hogy.“

Oh édesz Istenkém megnyit isz kell dolgozni a bojérnak — folytatá a beszédes menyecske, mi alatt kocsis mellett helyet foglalt.

Pajkos kocsisom azonnal hozzafogott az ingerkeveléshez s én alig birtam hallgatni az ügyes patlogó magyar feleleteket.

„Tudnak-e itt magyarul? szólék én is hozzá. „Má hogy ne tudnának, mit isz tudnának mászt? A asztagokkal megrakott csürös kertek. „Ez itt a férflak tudnak oláhu isz, de mi aszszonyok azt szem Bals bojéré, az amott a Roznováné s így tovább“ tudjuk.“

Képzelteti a nyájas olvasó bámulatomat és örömmel, mint én szülőföldemet. De feltűnt főleg az, hogy több helyen az udvarházak mellett alig láthattam a lombosfák alatt a falusi szerényke házakat, melyeknek lakóit ösmerni vágytam.

Miféle nagy fák azok, mintha erdő volna mindennütt? kérdém kocsisomtól. „Azok is gyümölcsfák, dió, alma, körték-lön a válasz. Ki ülteti azokat? „Ki más mint a csángó.“ Hej uram, hiában mondják azt, hogy a csángó tolvaj; nem igaz az, hazudik a ki mondja. A csángó ügyes éietrevaló nép, ök látják el még Jest is (Jászvásár) gyümölcsescl és veteménnyel; láthatja az ur csak e határokról is. Majd lát oláh falut is; osztán mondja, hogy hazudtam. Ily forma beszélgetés közt értünk egy mellekut tövéhez midőn ismét félbe szakítá kocsisom a csendet: „Itt befordulunk balra s Klézsébe megyünk hálni, mert az utnelteti fogadóba zsidó lakik és igen híres tol-

(Folytatása következik).

Koos Ferencz.

Szeretnők az egész dolgozatot közölni teljesen, de ezt terünk nem engedvén, közöljük legalább két utolsó fejezetét.

Ezen közleményből is eléggé kitünik, hogy „nem mind arany a mi fénylik;“ s ha felültetett turisták mintaszerűnek állították is a szász föld iskolaiügyi helyzetét, a magyar kormányának van munkája itt is elég. Itt következik az emlékiratból vett mutatvány.

A hiányok összefoglalása.

11 §.

Brassó városban 2199 növendék látogatja az elemi- nép- és magániskolákat (1 §); s minthogy az iskolakötelesek száma 5387 (2 §): 3000nál több növendék esik a mulasztók rovatába.

Ha az itt hiányzó egy része nyer is oktatást középiskolákban, az arány nem igen változik, mert már az elemi osztályokban is sok az idegen, és azok beszámítottak a 2199 közé (3 §).

Brassó városnak nincs elég népiskola-helyisége; a meglevők alig fogadhatnak többet be a most feljáró növendékeknél (4 §).

Brassó városban a három gyakorolt nyelv közül egyikre sincs elégséges iskola; különös mostoha a helyzet magyarnyelvűekre nézve (5 §).

Brassónak, a 26,000nál több lakóval, 5000nál több iskolakötelessel bíró tekintélyes városnak mind e napig nincs felsőbb népiskolája, sem ismétlődő iskola, sem felsőbb népiskola, sem polgári iskola ezimen (6 §).

Brassó városnak az 1868 XXXVIII. t. cz. körébe tartozó tanintézetei közül e törvénynek csupán három magántanintézet felel meg (10 §). Megközelítik azt az evangélikusok központi leányintézete (7 §); a g. keletiek és rom. katolikusok központi intézetei és a g. keletiek leányiskolája (8 §). Egészen más czélra működnek és néposkoláknak nem tekinthetők az evangélikusok központi fiuintézetei (7 §). Igen sok tekintetben hiányosak, és a törvénynek éppen nem felelnek meg: az ev. reformátusok, a magyar evangélikusok iskolái és minden felekezet külvárosi iskolái (7, 8, 9 §§). (Folytatása következik).

(Brassó intézményei közt) sok olyan van meg, a melyeket más vidéki ember alig tartana lehetségeseknek. Ez alkalommal arról emlékezünk meg, hogy itten az utak fenntartására minden lakos egyenlő rovatait fizet. Akár milliósos bankár, akár napról napra kr. És ezt az intézményt még védeni is tudják; de milyen bölcsen! Azt mondják, hogy az utakat gazdag és szegény egyaránt használhatja. Be nagy kár, hogy ezt a bölcs elvet az államok törvényhozói még nem találták föl! Milyen egyszerűvé válnának az adószervezetek, ha az ország minden polgárára ugyan azon összeget vetnék ki, csupán azon okból, hogy személye és vagyona biztosítását mindenik egyenlőn igényelheti.

Megrónók a belügyminiszteriumot, ha feltennők, hogy ez a képtelenség tudomásával történik; az ellenkezőt téve föl, csak figyelmeztetjük.

(Az öreg Nemerét) nagyon szidja egy háromszéki levelezőnk. Elpanaszkodva a sok sár, ocsmány rosz utak és egészségtelen levegő miatt, így folytatja:

„Én azt a sok ezer éves „Nemere-szelét“ vándolom, hogy a vén lusta — miért hevert az idén olyan sokat barlangjában. Hisz neki nem szabad megvélni; mert őtet úgy teremtette a természet hatalmas ura, hogy előtte ezer esztendő anyi legyen, mint a tegnapi nap, mint egy rövid óra. Tud ő — az ezer éves suhancz — elsárgult levelekkel, hópelyhekkal, — sőt még gyakran letépett zöld lombokkal is játszani — mint akármelyik vásott gyerek; tud száguldozni, mint egy huszár, — vihogva, nyerítve nyargalni, mint feket vesztett szilaj csikó; tud ordítani, mint hegyről lerohanó bős oroszlán. De most bizonyosan ott mülatoz valahol szülőtte földén — a mogorva öreg „Boreas“ barlangjaiban — ott valahol Sibiériában, vagy pedig az Ural, vagy Kaukasz hegyei közt rumozgatnak öreg apjával, — vagy pedig „iszánkodni“*) ment az éjszaki jeges tengerre.

(Az új esztendő) pompás hideg idővel köszöntött be. Megelőző napokban utálatos sár és köd uralkodott. Meglátszik, hogy a mi „Nemerénk“ tiszteletére az öreg Nemere is kibujt barlangjából, a mi becsületére válik a öregnek.

(Sepsi-Sz.-György) Háromszék fővárosa, élénk fejlődésnek indult. Piaczán diszes árucsarnok emelkedett, mely a befejezéshez közel áll és ha elkészül, nem lesz párja Erdélyben. Más oldalon az ev. reformátusok gymnasiuma épül szakadatlan buzgalommal. Mentől hamarabb új templomot is szándékoznak építeni a reformátusok ugyancsak a piacon.

A felnöttek oktatása példányszerűleg foly. A

*) „Iszánkodni“ székelyszó = csicsónkázni, jégen siklani.

községi népiskola nagy lelkesedéssel állítottatott be az idén. Egy földmívelési iskola létesítésén pedig a megyei bizottság és az iskolatanács egyenlő buzgalommal működnek. Egy szóval Háromszék lelkes fiai nemcsak a csatákban tudtak példányul szolgálni.

(Kézdi-Vásárhelyt) a jó módú és talpra esett székely városban a mint halljuk, panaszkodnak reánk azért, hogy nem kaptak elég példányt a „Nemere“ előfizetési felhívásaiból. Kérjük, ne róják hibául ösmeretségeink körültozottságát, és a kikhez felhívásunk nem jutott volna el, vegyék tudomásul im a lapból, hogy a „Nemere“ él és működik, s följajánlja szolgálatait minden igaz székely érdekeknek.

(Elébbi jelentésünk) más vidékek lelkes fiainak is szól, minthogy bizony sokakat kifeledhetett körültozottságunk. Vegyék tekintetbe, hogy a „Nemere“ nem a miénk, de az önké mindnyájan; ez okból csak akkor haragudjanak meg rá, a mikor saját magok is meg tudnának haragudni.

(Fogarasz vidéken) Deczember folytán azon hír terjedett el, hogy a mostani főkapitány Tamás László a miniszteriumba fölvetik és helyébe egy megnevezett székely képviselő nevezetik ki. Ezen hír a románok közt igen rosz hatást tett; a mint tudjuk, értekezletet tartottak ennek következtében; a Gazetában pedig kifejezték, hogy nagy kár épen most ingerelni a románokat, midőn jelentékeny lépéseket tettek az engesztelődés felé.

Annyit mi is örömmel jegyezhetünk föl, hogy a mult év nagy eseményei jelentékenyen gyarapították azon románok pártját, a kik fajok üdvét és felvirágzását csakis a magyarral együtt működve remélik.

Az említett hírek hogy komoly alapja volna, nem tudjuk. Rosz vért csináló személyváltoztatásokat nagy okok nélkül nem helyeslenék.

(Bükörszék városból) Felső Fejérmegyének Kültömlőmege területén fekvő fővárosából nem valami ürvendentes híreket hallunk a Decz. 15-én megtartott megye-bizottmányi gyűlésről. Mondják, hogy a megszokott személyeskedések ugyancsak napi renden voltak s hír szerint olyan tettelegességekkel végződtek volna, a minőket meghallani se szeretünk. Felső Fejérnek igen tekintélyes értelmisége van; de a mig pártjai két ember magán érdekei szerint alakulnak nem remélhetjük közügyei felvirágzását és híressé vált botrányai megszünetését.

(Bükörszék) inják nekünk, hogy az ottani magyar iskolába nemcsak a vidék elszórtan élő magyarjai, de más nemzetiségek is jelentékeny számmal adták gyermekeiket az idén.

Külföld.

Az elmúlt esztendő felrázta az egész Európát. Olyan események történtek, a melyekre senki sem számíthatott; a melyek fontosságuknál fogva nevezetes helyet foglalnak el a világtörténelemben.

Ismétlésekbe kellene bocsátkoznunk, olvasóink előtt jól ismert tényekről beszélünk, ha a mostani helyzetnek hű képét akarnók adni. Mivel ezt hiba volna tennünk, arra szoritkozunk, hogy most röviden vázolva a helyzetelet, pontosan hírül adunk folyvást minden feltűnő változást.

Nyugat.

A német-francia háboru eredménye még bizonytalanabb, mint a minőnek az ősz folytán látszott. A német hatalom minden erejét megfeszíti, s jól szervezett, győzelemhez szokott seregeiben bizva nem lát-szik hajlandónak az engedésre az utolsó lehetőségig.

Ezzel szemben a francziák a legbámulatosabb és legtiszteletre méltóbb áldozatokat hozzák folyvást. Sereg helyett seregek teremnek elő és sokkal kevésbé gondolnak a békére, mint a sedani vagy metzi fegyverletétel után. A családapáitól, legjobb munkaképes polgáraitól megfosztott Németország azt az ujévi ajándékot kapta, hogy növekedő ifjait, a jövő reményeit is csataterre kell küldenie.

Franciaország embereiben nem szenved hiányt. Egy előttünk fekvő tudósítás szerint csupán Páris őrsége 520,000 fegyveresre megy; és nyugaton, délen, északon mindenütt hadseregek állanak készen s folyvást új erővel gyarapodnak.

Elelmiszerekkel is jól el van látva Páris,

ugy hogy aprilis végeig az éhségtől nincs mit tartania.

Egy főrangú urnak Nizzából irt levele fekszik előttünk, a ki rendes lakását Párisban szokta tartani; udvari személyzete most is ott van. Irja, hogy tudósítást kapott léghajón, a mely szerint Párisban jóllét és rendületlen bizalom uralkodik; s az egész külföldön sokkal több bizalommal tekintenek a francziák, mint a németek ügye elé.

A Deczember második felében vivot csaták semmi elhatározó győzelmet nem adtak egyik résznek is. Annyiról meggyőződhetek a németek, hogy a francziák loiri és nyugati hadseregeit nem oly könnyű megsemmisíteni, mint ők első tekintetre hitték.

Hogy a német vezetők magok is csüggedezni kezdenek, kitetszik a következő jelekből:

1. Angol lapok arról értesítenek, hogy Bismarck gróf legkevésbé sem bánná, ha a Pontus-kérdésben összeülendő európai conferentia a német-francia viszályt is kiegyenlitené. A mint tudjuk, eddig, a mig a francziák tökéletes leveretését reméllette, semmi nemü beleszólást sem akart elfogadni.

2. A második nevezetes jel az, hogy a német császárság visszaállítását oly udvarias, lekötelező iratban jelentette Bismarck gróf Bécsbe, a minőhez töle senki sem volt szokva. Most keresi és kéri az osztrák-magyar biradalom jó akaratát, a melyet eddig nemcsak számba nem vett, de igen gyakran durván elutasított.

Ilyeu nagy változások ok nélkül nem történnek.

K e l e t.

A szomszéd Romaniában megint élére állottak a dolgok. A miniszterium azon okból, mert a kamara az új kölcsöntörvényt megerősíteni vonakodott, beadta le-
Károly herczeg új miniszteriumot nevezett ki, öt évi uralkodás alatt a kilenczediket, ha jól tudjuk.

A miniszter-változásnál még sokkal nevezetesebb azon körülmény, hogy londoni hírek szerint Károly herczeg egy közlést intézett a több hatalmasságokhoz, a melyben fejtegeti, hogy Romaniában a helyzet tarthatatlan, ez okból ő a török védurság alól menekülni szándékszik s még azt is sürgeti, hogy Romaniának más alkotmány adassék.

A kívánat első részét illetőleg Törökország már igen erélyesen tiltakozott minden elszakadási törekvés ellen. Igen figyelemre méltó, hogy a „Romanul“, a romániai nemzeti párt (vörösek) közlönye is el-lene mond ezen függetlenségi törekvésnek.

E czikk így szól: „Nagy és szép e függetlenségi eszme, de igen korai, méltó egy tulzó költőhöz, vagy az ország ellenségéhez.

Felszerelt hadsereg nélkül, egy krajczár pénz nélkül, közigazgatási rendszer nélkül; üres kézzel és egy nem eléggé felvilágosodott néppel, mely meg sem értené az áldozatot, melynek kitenni akarnók, le akarunk rázni egy jármot, mely nekünk legkevésbé sem alkalmatlan, talán azért: hogy alávessük magunkat egy oly vasjáromnak, mely ma rózsák alá van ugyan rejtve de mely holnap végveszélyvel fenyeget, ugyanazon mérszárszékre hajtván bennünket, hova Lengyelország jutott, és megnépesítvén velünk Szi-béria vadonjait.

Ma midőn csak névleg állunk Törökország szuzerainitása alatt (mert tényleg legkevésbé sem vagyunk szabad mozgásainkban gátolva), minden európai hatalomnak érdekében áll területünk sérthetlenségét biztosítani, érdekelve levén mindenik a bennünket protegáló Törökországot fentartani. De a roman királyságot, mely csak úgy létesülhetne, ha lemondana Törökország szuzerainitásáról, s következéské az európai hatalmak protectiójáról, hogy Oroszország karjai közé vessen magát, mely századok óta leselkedik ezen alkalomra, — ki fogja pártfogolni? Talán a czár? Gyászos bátorság azok részéről, kik azt kívánják, hogy higyjunk ezen eszme valóságában.

Ha valóságos románok vagytok, ne engedjétek, hogy ezen sikamlós térre vezetessetek!"

Az meg épen nagyon feltűnő, hogy Károly herceg hazája belső alkalmányát is az európai hatalmak által akarja megváltoztatni. Ez nem egyéb, mint valóságos államcsin; és úgy halljuk, hogy Bécsből már értésre is adták Bismarck tanítványának, hogy az alkotmány minden népnek saját ügye.

Legujabb.

A cseh lapok egy Németországnak Osztrák Magyarországgal lehető szövetségét tárgyalják. Remélik, hogy ezen szövetség létrejövetele Oroszországnak Poroszországgal belső viszonyai folytán hajótörést fog szenvedni. De ha ezen szövetség mégis létre jönne, a csehek kényszerülve volnának a harcot egész Németország ellen felvenni.

Bécs December 29. A Tagesblatt ma lefoglaltatott. A Vorstadtzeitung gróf Wrbnat jövendőbeli miniszter-elnöknek jeli. A miniszterium a császárnak Tirolból visszatérte után rögtön megalakul.

Berlin Dec. 28. A bajor kormány Bismarcknak Schweinitzhoz intézett sürgönye folytán Austriának Németországi viszonyát elemézi. Berlini körökben egy készületben levő Német-Angol-Osztrák béke-szövetségről beszélnek, a melyhez Oroszország csatlakozásán már is működnek. Hogy ennek a jelen háborúra befolyása van e, bizonytalan.

Florenz Dec. 28. A királynak hivatalos bevonulása Romába Januarius hava 10-re van kitűzve.

Madrid Dec. 28. Prim tegnap nyílt utján megtámadott esmeretlen egyének által, a reáirányzott 8 lövésből kettő a bal és kettő a jobb karját találta, minek következtében egy ujja orvosilag levágatott.

Varsó Dec. 28. 25 tábori ambulance-hoz a szükséges eszközök megvásárlása megrendeltetett, és szükséges alapok utalványoztattak.

Lille Dec. 29. Egyik minisztertől a tábornokokhoz intézett kibocsátvány azt tudatja, hogy az Orleans és környékén elfogott poroszok nagyobb pénzüszvegek, ékszerek és egyéb értékes tárgyak birtokában találtattak, a melyek csak rablásból származhattak. Ennek folytán Gambetta meghagyta a tábornokoknak, hogy rablott tárgyak után vizgálatokat tartsanak.

Róma Dec. 29. A város és környéke vizár alatt van, a mely nagy károkat okozott.

Madrid Dec. 29. A Prim elleni merénylet alkalmával Prim 8 lövést kapott bal vállába, melyek közül hét kivétellett. Topete ideiglenes miniszter-elnöknek és hadügyminiszternek neveztetett ki. A Cortes elfogadta a merényletet nem helyeslő és a kormányhoz bizalmi szavazatot intéző indítványt.

Bécs Dec. 29. A közöspénzügyminiszter Lónyai Florenzbe érkezett, némely függőben levő, az utóbbi békekötést illető végleges tárgyalások elintézése végett.

Hamburg Dec. 29. Orleansi határ postalevelek szerint, a Meklenburgi nagyherceg hadteste véglegesen megtörött. Orleans városnak e hó 17-én ujjolag 600,000 frank sarcot kelle fizetnie.

Brüsszel Dec. 29. Az Independance jelenti Bordeaux-ból, hogy Trochu f. hó 21-én léghajón küldé d. Pierre Dechanesot saját kezüleg irt levéllel Gambettá-hoz. Trochu ezt írja: „Párisnak van élleme 1-ső Februárig, s el van határozva, kitartani. Trochu a feladás esetén egy erősségbe vonul.

Versail Decemb. 28. A Meklenburgi nagyherceg Vogel v. Falkenstein által helyettesítették.

Köln Dec. 28. A romániai hercegnőnek egy övéihez intézett levele szerint Károly herceg helyzete kétségbe ejtő, atyjának Berlinből befolyásos körökből adatott értésére, hogy a romániai fejedelem az éjszakai szövetség támogatására nem számíthat,

Bukurest Dec. 29. Az új miniszterium elnökségével Gyika Joan bizatott meg. (Gyika ur közép pártot szándékozik képezni a fehérek és veresek közt; mind a mellett inkább az elsőkhöz tartozik. A most megbukott miniszterium is a fehérekhez tartozott). Szerk.

A „Nemere“ eredeti távirata.

Feladatott Pesten Jan. 2. d. e. 11 óra.
Erkezett d. u. 2 óra.

Faidherbe éjszakon, Bourbaki a Voge-sekben újból felvették a támadó eljárást. Hubervilliers párisi erősséget a poroszok bombázni kezdték. Spanyolországban a király — ellentétben eddigi hírekkel — nagyon hidegen fogadtatott a nép által. Prim meghalt. Határőrvidéki posta és távirdaigazgatóság a magyar miniszteriumnak lett alárendelve.

Brassó. Türkösi Ferencz városunk derék polgára folyó év első napján meghalt. Mint halljuk, nevezetes összegeket hagyományozott közintézetekre. Közelebről tövénben.

Közgazdászati rovat.

Brassai piac December 30-ikán 1871.

Gabonaüzlet. A roszt utak miatt a héten kevés gabona jött a piacra, az árak mind a mellet nem hágtak; tisztabuzában a forgalom csekély; köblinek ára 7 frt. 50 kr. — 8 volt, rozs 4—4 frt. 50 kr. és törökbuza tavalyi 5 frt. 40 kr. — 5 frt. 60 kr. idei 4 frt. 20 kr. — 4 frt. 40 kr. inkább volt keresett, és a szeszgyárosok által már korán nagyrészen megvásároltatott, az árpa eddigi árát megtartotta és a piacra hozott mennyiség mind elkelt, a zab nagyon keresett volt, a piacra hozott mennyiségnél sokkal több is elkelt volna; köble 2 frt. 80 kr. — 3 fra ment. szint speculatioira részint fogyasztásra; az árak meglehetősen magosak voltak. Babot paszujt adták 5 frt. 40 kr., Lencsét 7 frt. — 7 frt. 60 kr. Borsó 10 — 12 frt. Durva-kölest 4 frt. 80. Hántott kölest 9 frt. 50 kr. — 10 frt.

Borszesznek ára folyton hág; 13 1/2 kr. kelt fok szerint.

Szalonnában és disznózsirban a forgalom csekély volt a szalonnának mázsája 30 — 32 frt. A zsirnak kupája 75 — 80 kr. ment.

Méz kevés hozatott a piacra de kevés keresetben is részesült; kupája 1 frt. 20 — 1 frt. 40 kr. kelt. Viasz nagyobb keresetben részesült volna, de nagyon csekély mennyiség volt áruba bocsátva, mázsája 116 — 118 forinton kelt.

A gyapjunál gyenge a hangulat; a posztó szövök az üzlet pangása miatt vissza tartották magokat, a mosatlan gyapjunak mázsája ezurcan 70 — 72 frt. cigája 90 — 106 frt. Mosott gyapju egyáltalában nem kelt, és az utóbbi időben felfelé is nagyon csekély mennyiség szalittatott el.

Fagyú mivel az olvasztás a zahanákon most végeztetett el nagy mennyiségben jelent meg, és jó áron mázsája 28 — 29 frt. vásároltatott.

Nyersbőrök a héten nagyon csekély mennyiségben hozattak és árok különböző volt.

Kenderben sem volt igen nagy vásár, mivel jelenleg kevés kötélnemű vitetik Oláhbonba, csekélyebb 16 jobb 20 forinttal adatott mázsánként.

Marhavásár.

A héten mintegy 120 darab hizott ökör jött a vásárra és párja 260 frt. ment el, igás marhának ára csekély volt; annak oka a széna szűke, és a vasúti munkálatok megszüntetése, a vásárra hozott 70 darabnak párja 50 — 100 forinton ment el.

Bécsi börze Januarius 1-én. Brassói pénzáruk J. 2-án.

Pénzszemek.		Pénzszemek.	
Arany	5. 89	Arany	5. 90
Napolcond'or	9. 96 1/2	Napolcond'or	9. 92
Ezüst	121. 75	Magyar 20 franc	9. 92
Magyar földieherm.	76. 75	Ezüst huszas	— 42
Erdélyi „	75. —	Tallér	2. 50
Banai „	75. —	Török lira	11. 38

Felölös szerkesztő és kiadó tulajdonos: Kenyeres Adolf.

Hirdetések.

Pályázat.

Zajzonban (fürdőhely Brassóvidéken Erdélyben) a megürült rendes tanítói állomásra ezennel pályázat hirdettetik.

Évi jövedelem:

- 300 frt. osztr. ért. kész pénz.
- 6 magyar öl fa.
- Szabad lakás.
- Egy darab káposztaföld.
- Egy kis szekér szénát termő kaszáló.

Tannyelv: Magyar.

Pályázati határidő Január hó 15-ke.

A kik ezen rendes tanítói állomásra pályázni kívánnak, bizonyítványokkal ellátott folyamodásaikkal forduljanak a helybéli községi oskolaszék elnökségéhez.

Zajzon Január hó 1-én 1871.

Utolsó posta Brassó.

Pap György,
Elnök.

A pesti biztosító intézet,

melynek alaptőkéje, tartaléka és rézvéndija

hat millió forint,

ezenel szolgálatait följánlja:

a) tűzkárok ellen é. p.

1) épületekre és azokban létező eszközökre, gépekre, szerelvények és eszközökre nézt; 2) raktárakra, felszerelési eszközök és butorokra;

3) Széna és mezei takarmány kazalban, színek vagy fedél alatt.

b) jégverés ellen mindenféle terményekre nézt, a megállapított kárnak teljes megtérítésével;

c) az emberi életre nézt, é. p. mindenféle tőke, — kiruházás, — és évjáradék biztosítások iránt, minden lehető változatban.

A további szó- és írásbeli felyilágosítások megadására, valamint a biztosítási ajánlatok felvétele és a biztosítási iv kiadása iránt, a lehető legolcsóbb biztosítási díj mellett ajánlkozik.

A pesti biztosító társaság irodája Brassóban

Az iroda a Klastromutezében 13 szám alatt az 1. emeletben van.

Nagy József, orgona-készítő,

feljánlja szolgálatait mindennemű szakmájába vágó munkálatra. Már eddig is nevezetes helyeken részint egészen új orgonákat készített, részint használhatlan régieket újjá alakított. Új harmoniumokkal és kijátszott zongorákkal is folyvást szolgálhat. A nagy érdemű közönségnek rendelkezésére áll és minden rá bizott munkákat a legjutányosabban végez; Brassóban a Bolgárszegben 1436 számú lakásán.

Szele István,

szijgyártó mester

ajánlja finom jó bőrből készült német és magyar

sallangos hámjait

és mindenféle kész szijgyártó munkáit; kijavításokat is elvállal és megrendelések után azonnal szolgál a legjutányosabb áron. Jelenti továbbá, hogy nála található jelenleg egy eladó

finom, ruganyos, könnyű szekér.

Brassó, Nagyutca, Mayer ház 497 szám.

Jelentés.

Van szerencsém a nagyérdemű t. cz. közönségnek tisztelettel jelenteni, miszerint elvállalok mindennemű szakmába vágó munkálatokat, u. m. toronyórákat, gőzmalmokat, vízi malmokat, mozdonyokat, gőzgépeket; nemkülönb minden fajta szivattyukat. Mindezekben vállalkozom javításokra is.

Pontosság, jutányosság és a készítmények kitünősége tekintetében több rendbeli bizonyítványra hivatkozhatom. Tisztelettel

Sindel Kerestély.